

PAPER DETAILS

TITLE: MÜLKİLİK ESASI VE MÜKTESEP HAKLAR

AUTHORS: Vedat SEVIG

PAGES: 161-187

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/96576>

MÜLKİLİK

Devletler Hususî Huk

millî olması lâzım geler
den ibarettir.

Mülkilik esası dedi
statücü bilginler devrin
rejiminin doğurduğu bi
olduğu için hâkimiyet v
dır. «Âdetler Mülkidir»
ne ait bölgede ancak o
âdetlerine, yani kanun
rejim dolayısıyla, dışarı
muvakkat tebaasından s

mânası verildi. (Netice ba
dediğimiz zaman bilim da

1 — Mülkî kanun, y
kanunudur (Lex Fori)dur

2 — Meselenin mevzu

Yalnız bu ikinci mân
kanunları ilgilendirmez. I
İkinci mânada mülkilik, b
yapıldığı veya fiilin, teke
tâbi olması demektir. İşte

Dumoulin sayesinde şu
kaidenin hangi kısım sta
riyesinin bugünkü telâk
tu. Filhakika bir statü
ancak iki vasıftan bir
Ahvali şahsiyeye mütea
rak şahsî bir hükümdü
bunun dışındaki bütün
atiyle mülkî olmak icap
bulunduğu yer haricinde
uymus olsa bile dâva m

Bu ince buluşun şu
hukukî muamelelerde
âdi senetle tanzim edi
yardımda bulunamazdı.

Görüldüğü gibi, b
tarafından vuzuhsuzluğ

• Yeni müellifler mü
ceği kanaatindedirler.

Dicey mülkilik esasını
sayılabileceğine inanm

Mülkî statü tâbirini
ettikten sonra zamanın
kiliğe taraftar olanlar

intişar ettiği zaman umu
nun tatbikine geniş bir
Hususî Hukuku kaidele
Milletlerarası La Haye
Vareilles-Sommières'in e
değişmiştir.

Yukarıda söylediğim
Hukukunu, Devletler Hu
suretiahallerini dünyanın
sellik güden nazariyelere

Filhakika sistemlerin
temayülü bir çok yeni na

menbainı Code Civil'e te
Âmme Hukuku branşı ol

Tabiatiyle Devletler
dalı farzetmekteki maksat
almak değildir. Maksat,
veçhile tebaasından bu
vermektir.

Şimdi hatıra derhal
olan Savigny, Mancini
mensup müelliflerin naz
dır ? Bu mevzuda en elv

De Va

Bugünkü Fransız âl
bahsetmeden önce onlar
ères'in müdafaa etmiş
De Vareilles-Sommières
tam bir sentezi olarak

Binaenaleyh; önce

Maamafih derhal

statü nazariyesinin ha
hükmü tahtında vuku
bır üçüncü şahsa bir
bu durum veya hakkı
edilsin müktesep bir
Zaten d'Argentre bile
ki, bu hallerde bazı h
metgâh eyaleti haricini
duğu eyaletin kaidele

Gerçi, kaide mülk
ederdi. Fakat bu mülk
Bu sebeple De Vareil
mülkiliğine karşı ile

4 § De Vareilles - S
edilen tarzda tarif ettikte
hakkındaki telâkkisini b
esasına ahkâmı şahsiyeni
yerli hâkimiyetin takdirin
yani dâvaya bakan mahk
ehliyet hususunda millî
olan mülkiliği tatbik edeo
de bu tatbikin şümül g
zorlayacak hiç bir Devle
devletin âdil olmak vecih
kendi milletinin menfaatl
vabancuların celbini emre

muamele etmeleri ümüd
tedbirleri almak yine De

Demek oluyor ki, m
vecibesine dayanır.

N

De Vareilles - Sommi
halinde hülâsa edilebilir:

Bunlardan son 2 teo
ayrı olarak vermekle hu
meselelerinin haddi zatı
tice esas meselelerin ha

V. — Taraflar akit
veya tamamlayıcı hükü
aktin in'ikad etmiş oldu
layıcı hükümleri tatbik

VI. — Her mevzuat
yapılmış oldukları devle

Târifleri III ve IV
esasının birer istisnası

V ve VI rümuzlu

V numaralıyı ele al
lerine âmir olacak hük

yer ve bu itibarla yardı
kanununa tâbi idi.

İşte bu devirde ka
rejim mevzuu bahis old
mülkî statü carî kılınd
daki ikametgâhları kar
bulunduğu yer kanunun
bilirdi. Aktî rejimi sta
kanununa tâbi tutmak
herhalde mevcutdu ki, b
kanununa tâbi olmasını,

bahsinin dışında kalır.
 lenin Devletler Hasusî
 ru değildir. Nitekim,
 Hattâ bazı memleketler
 mercileri tarafından ta
 bettir. Tâbiyet gibi ya
 iç âmme hukukuna m
 mevzularıdır.

Elhasıl kanunlar i
 olarak tasavvur edildiğ
 fertler arasındaki husus

etmeğe çalışmış olmaları
rights ve Incorporation

Yukarıdaki izahat
lara riayeti mutlaka iç
den evvel teorisi hakk
Sommières, mülkilik e
makabline ademi şümu

Biz bu neticeyi m
her ne kadar tarifinden
tabilir. Bu bakımdan pr
dahi tetkik etmek suret
lünjü kavramağa gayre

Maamafih fert iki ayrı c
yerleşmiş bulunduğu yer
Diğer taraftan da evvel
yerine avdeti düşünüyö
berdevamdır. Bu iki bağ
lardan birisi muvakkatt
erebilir¹⁵.

Netice itibarile yab
tâbi»¹⁶ olup o otoritenin
burdur.

Hattâ ayni muhake
icin de yürütmektedir M

muteber olmamakla beraber
lan bir mukavele ifa mah

5 — Diğer borç doğ
(haksız fiiller) yine hep

6 — Borçların ifası
müruru zaman ...) hep
«Bu yer de hep borçlunu
nun ikametgâhında mer'

7 — İdarî kanunlar.

8 — Adlî saiâhiyet

9 — Cezâî ierâ ve

ekonomi siyaseti icabı
ve bu yetkisini kullan

Mülkilik esasına
ancak onları kabul ed
geçebilir¹⁹.

Kanaatimizce, ecne
dahilinde tatbik mevki
olmamalıdır. Madem ki
dinden almayıp onu k
ecnebi lex loci'si tatbi
Devletin otoritesinden

Bu esasın tatbik halleri zikrediyor:

1 — Emniyet ve asar orada caiz, fakat kendi vâdeğildir. Bunlar avdetlerin görecekiz).

2 — Siyaseti ve An memlekette bulunan teba

3 — Fert, gittiği me na tâbidir.

1 — Gördüğümüz memlekete gitmiş teba mez. Fakat hiç tatbik e larına uyarak hukukî rında muteber sayılaca

2 — Akitlerin in'i olmakla beraber, tabiî ketlerde muteber sayılır

Not : Mamafih Büyük
modern mülkîlik esasının me
bambaşkadır.

1 — İngiliz hukuku te
vahdete nail olmuştu. 2 —
memişti, îâ ki, İskoçya İn
ihtilâfı meselesi zuhur ediyor
ihtilâfıdır. Fakat zaten o o
pek tefrik edilemezdi. 3 —
zaman mülkîlik esasına ba
Tabiatıyla o devrin Holland

Netice itibariyle İngiltere
nüfus ihraç eden bir mem

De Vareilles - Som
bakımından münakaşay
La Haye konferanslar
zimmında teklif oluna
yordu. Tasarı teklifind
Teklifleri Alman kanun

De Vareilles - Som
bakımdan bir hezimete
hem de onun istisnas
Fransız kanunlar ihtilâ

En büyük ayrılık
tâbi olacağı kanuna ait

zikretmeden geçmiyelin
içtihatlarında yer almış
bu esas, mallarının rej
zimnî bir mukavele a
oldukları kanunu, kanu

Bu meselede de m
ve şu neticeye varmak
zaman veya kanunî rej
etmek arzusunu izhar e
kanun eşlerin iradesin
hakkındaki hükümler
netice itibariyle (quoac

Netice itibariyle ka
objectum) mülkidir. Aca
şahsî sayılmaz mı ?

De Vareilles - Somm
ceğini beyan ediyor, mi
teker teker çürütmeğe

1 — Mirasçılarının n

Cevap. Karışıklığı
kimseler olabilir.

2 — Müteveffanın

Cevap. Onun şahsiy

Vakıa La Haye Kon
müteveffanın millî kanun
çok kaydı ihtirazîler kal
mektedir. İfade şöyledir
allik hükümlere, âmmeye
yesine, hususî eşhasın k
sız fiil dolayısıyla miras
evlilik birliğine ve meşr
etmemek...»²⁴

Demek oluyor ki,
intikali *Lex rei sitae*'ye
hakkındaki hükümlerin

1 inci maddesinin hâkimleri
«hâkim hukuku» olan Ang
yetlerine muhaliftir.

3 — Ecnebî statü
olabilir.

4 — Ecnebî statü
müteallik kanunlardan
ederse yine bir istisna
misal şudur : Bir Rom
salâhiyetini bahşetmekt
yen hükümlerini ihlâl

Zira bu kaide müellife
hakkı) hallerinde bir f
yere, yani mâliklerin i

Böylece mevzu itib
ziyenin yardımı ile şah

Tatbikat halleri şu

1 — Kanunî intika

Menkuller için *Le*
hesaba katılmamış ve
münün bazı emvali fa
bulmuş olması) hem